

כרמל יערי - מתוך "מרמזון", ביטאון מרכז מזון "יציב" באר טוביה
carmel@yaziv.co.il

הזרעות מרובות

הזרעות מרובות קיימות ברפחות רבות שבהן מזריעים אותה פרה שוב ושוב, בתקווה שהפעם יהיה גם היריון. **כרמל יערי**, מזריכת שטח במרכז המזון "יציב", פנתה לרופא החקלאית ומביאה המלצות מקצועיות פשוטות - במקרים אלה לפנות לרופא!

2 חלק לא קטן של המשקים שבהם אני מבקרת, אני נתקלת בפרות שמוזרעות מספר רב של פעמים, ללא כל התערבות של גורם נוסף באמצע. כלומר, הפרה נצפתה בדרישה והוגשה למזריע ללא קשר למספר הפעמים שבהם הוזרעה עד כה. המלצתי לאותם רפתנים, הייתה ונשארה, הביאו את הפרות הללו לרופא! ולמען הסר ספק, פרה שיש לה ריבוי הזרעות כאשר היא נצפית שוב בדרישה, יש להימנע מהגשה למזריע ובמקום זה להגישה לרופא בביקור הקרוב, תוך כדי ציון מועד הדרישה.

כאשר אנו מזריעים את הפרה בזמן ייחום העמידה והכל תקין, אנו מקבלים את פרק הזמן המרבי (8 שעות) לקבל היריון

כל זאת מדוע?

היות ותהליך המחזור המיני הוא תהליך מפוקח הורמונלית שמושפע מגורמים שונים, אם אנו רואים פרה שדורשת באופן סדיר ומוזרעת בהתאם לכך, ויחד עם זאת לא מתעברת, יש להניח שמה שהיה במנגנון הפיקוח אינו מסונכרן ולכן אנו לא מקבלים היריון. ברצוני להציג כיצד "המערכת" אמורה לעבוד באופן תקין ומהם הדברים שיכולים להשתבש וכיצד התערבות בתהליך עשויה להשפיעה ולשפר.

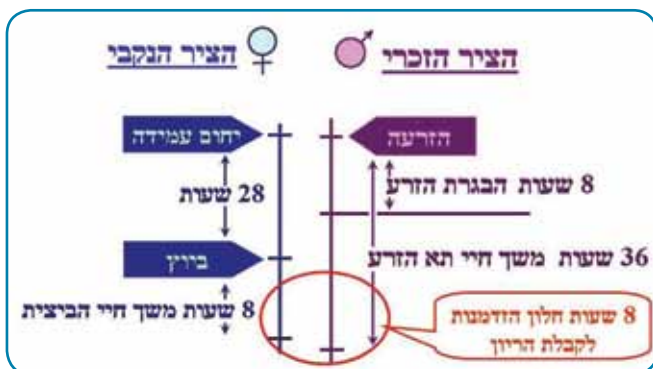
ברמת הפרה

באופן תקין הביוץ מתרחש כ-28 שעות בממוצע, לאחר ההופעה בייחום העמידה כאשר משך חיי הביצית לאחר הביוץ הוא 8 שעות. כלומר, חלון ההזדמנויות לקבל היריון במידה והכל תקין (הביצית, הרחם, רמות ההורמונים וכו') הוא 8 שעות. כדי שניתן יהיה לקבל היריון צריך, שבמהלך 8 שעות חיי הביצית, תהיה נוכחות של תאי זרע פוריים בסביבתה.

ברמת הזרמה (הזכר)

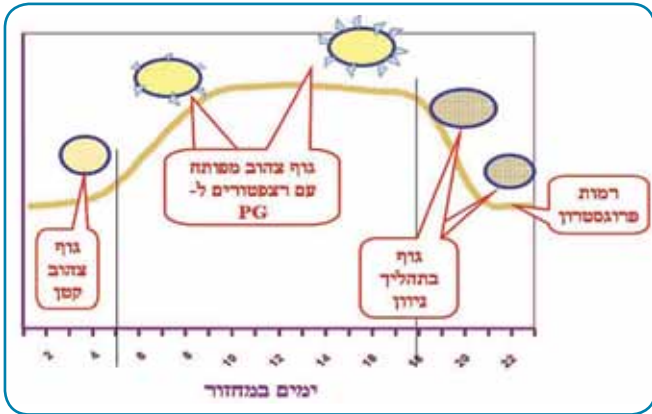
משך חיי הזרע הוא כ-36 שעות בממוצע אך ב-8 השעות הראשונות שבו הוא נמצא בגוף הפרה הוא אינו פורה, כי עליו לעבור תהליך של הבגרה (מלשון בגרות). מכל הנאמר עד כה ניתן להבין שכאשר אנו מזריעים את הפרה בזמן ייחום העמידה והכל תקין, אנו מקבלים את פרק הזמן המרבי (8 שעות) של סיכוי לקבל היריון.

יחד עם זאת, יש מקרים שבהם למרות שעל פני השטח הכול תקין ואנו עושים הכול "לפי הספר", במטרה לקבל את מכסימום הסיכוי לקבלת היריון, בכל זאת היריון לא מתקבל ואנו שבים ומזריעים את הפרה פעם ועוד פעם ועוד פעם...

אחד הדברים שעלול להשתבש, ברמת הפרה, הוא למשל משך הזמן שבין ההופעה בייחום לבין הביוץ. כפי שראינו בסקיצות למעלה, אם פרק זמן זה יעלה על 36 שעות הרי שכאשר הביצית תבייץ לא תהיה נוכחות של זרע פורה בסביבה ולכן גם לא יתקבל היריון.

דבר נוסף שעשוי להשתבש הוא שהפרשות ההורמונליות שמלוות את התהליך אינן ברמה מספקת (למשל גוף צהוב קטן מדי שלא מפריש מספיק פרוגסטרון).

יש מצבים שבהם הגוף הצהוב חלש ולא מסוגל להפריש רמה נדרשת של פרוגסטרון. במצב כזה, גם אם יש היריון, הגוף לא מזהה זאת והרחם מפריש PG שמנוון את הגוף הצהוב ומתחיל מחזור ייחום חדש.

התערבות הורמונלית ע"י הרופא במחזור הייחום של הפרה, יכולה לעזור גם במקרה כפי שתואר כאן.

יש כמובן, סיבות רבות נוספות שמונעות קבלת היריון. חלק מסיבות אלו אנחנו מכירים וחלק עדיין לא. אך בכל המקרים, אין לנו ברמת המשק את יכולת הניטור של הסיבה ולכן חשוב לפנות ולהיעזר ברופא. יש להניח שהרופא יפעל בהתאם לממצאים, שאותם הוא מגלה בשחלה ובהתאם לשכיחות המוכרת שיש להפרעות השונות.

לסיכום

כאשר פרה (קל וחומר עגלה) עברה כבר 3-4 הזרעות ועדיין לא התעברה, את ההזרעה החמישית לא מבצעים לפני שמביאים אותה לרופא. במהלך כזה אולי נצליח לקבל היריון קצת יותר מוקדם ואולי אף להשאיר בעדר עוד כמה פרות, שהיום יוצאות בשל אי התעברות, לאחר ששילמנו אליהן הרבה מאוד הזרעות. ■

הגוף הצהוב מתפתח מהזיקק שזה עתה בייץ. תפקידו של הגוף הצהוב הוא ל"שמור" על הביצית שלו. הסקיצה מתארת תהליך של מספר שבועות (ארוך יותר ממחזור ייחום).

כאשר פרה (קל וחומר עגלה) עברה כבר 3-4 הזרעות ועדיין לא התעברה, את ההזרעה החמישית לא מבצעים לפני שמביאים אותה לרופא

כלומר, תפקידו של הגוף הצהוב הוא להפריש פרוגסטרון (הורמון שומר היריון) ובכך "להרדים" את המערכת שלא יתפתחו בה גלי זקיקים נוספים והביצית "שלו" תוכל לעשות את דרכה בשקט ובבטחה לרחם, להשתרש שם, ולהתפתח להיריון תקין.

